

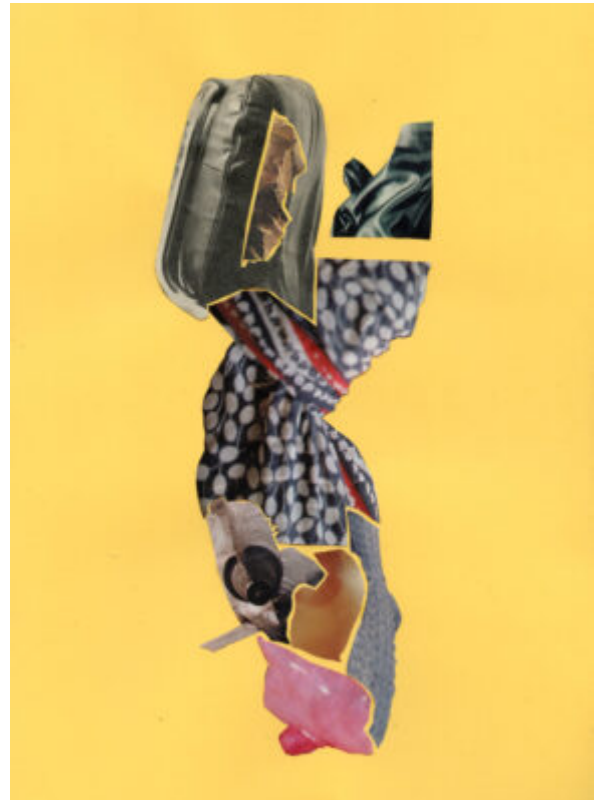
# Natalia Ginzburg: de paraules i relacions humanes

[quaderndelesidees.press/natalia-ginzburg-de-paraules-i-relacions-humanes/](https://quaderndelesidees.press/natalia-ginzburg-de-paraules-i-relacions-humanes/)

July 12, 2021

Potser perquè la primera lectura que fem d'una autora és com la primera impressió d'algú que coneixem, i pot condicionar el que vindrà a continuació, sempre he llegit Natalia Ginzburg amb una idea al cap: la importància de qüestionar-se quin és el rol de les paraules en cadascun dels vincles que establim amb els altres; si ens alliberen o ens empresonen, si són innocents o malicioses, si ens uneixen o ens separen. Aquest és un dels temes que recorre el text breu «Les relacions humanes», que va ser la meua porta d'entrada a l'autora italiana — forma part del recull *Les petites virtuts* (Àtic dels Llibres, 2015)—, i d'alguna manera, podem dir que més endavant va desenvolupar aquest mateix tema a *Lèxic familiar* (Àtic dels Llibres, 2018), segurament un dels seus llibres més llegits i celebrats. Aquest petit assaig que em va introduir a l'univers ginzburgià, de poc més de trenta pàgines, explora la transcendència del llenguatge verbal en les relacions familiars a través de diferents estacions vitals: comença per la infantesa —quan no entenem les paraules dels adults però patim si veiem que discuteixen—, després arriba a l'adolescència —aquell moment de callar davant dels pares com a senyal de menyspreu i de parlar ininterrompudament amb els companys per sentir-nos estimats— i finalment desemboca a la maduresa —quan voldríem estripar del passat moltes de les coses cruels que hem dit i ens adonem que el nostre interior és tan ple de paraules que les relacions humanes s'han tornat massa fàcils, que ja no tenen misteri. He llegit Natalia Ginzburg —i també l'he traduïda— així, procurant ser molt conscient del paper de cada paraula que escriu i també, tot i que això ja va al gust de cadascú, imaginant allò que no diu. Perquè ella mai no explica massa.

Narradora, però també assagista i dramaturga, ha viscut un feliç redescobriments en català des que, coincidint amb el centenari del seu naixement, l'any 2016, va iniciar-se una tasca de recuperació editorial i de traducció de bona part de la seva obra encara inèdita en la nostra llengua. Des del principi, va tenir clar que havia d'escriure sobre allò que coneixia i és així com la família va convertir-se en el tema central de la seva obra. A la narració autobiogràfica *Lèxic familiar*, traça un retrat de la seva família, jueva i antifeixista, que construeix a partir del llenguatge que l'ha anat definint al llarg dels anys:



*Imatge d'Imanol Buissan.*

«Només ens cal dir: “No hem vingut a Bèrgam a galantejar” o “Quina pudor fa l'àcid sulfhídric?”, per retrobar immediatament les nostres velles relacions, i la nostra infantesa i joventut, unides indissolublement a aquelles frases, a aquelles paraules». El resultat és un homenatge a l'univers de complicitats i d'idiomes íntims que es creen entre els membres d'una família, a la qual aconseguim pertànyer també gràcies a totes aquestes paraules.

Ginzburg va néixer a Palerm el 1916, tot i que va créixer a Torí i es va acabar establint a Roma, on va morir l'any 1991. Ocupa un lloc rellevant a la literatura europea i, a Itàlia, està considerada una de les protagonistes essencials i més apreciades de la renovació cultural que van dur a terme un grup d'escriptors i d'intel·lectuals d'esquerres durant la postguerra, entre els quals trobem Italo Calvino, Cesare Pavese, Alberto Moravia, Pier Paolo Pasolini, Elsa Morante i el seu primer marit, Leone Ginzburg, un dels fundadors de l'editorial Einaudi. Malgrat que va viure l'horror de la Segona Guerra Mundial i va haver de patir la tortura i la mort del seu marit a la presó, escriu en primera persona i treballa a partir de l'autobiografia sense cap afany de protagonisme ni tampoc de sentimentalisme, perquè no volia caure en allò que es considerava propi de la literatura femenina. Les narradores de les seves ficcions, gairebé sempre dones, parlen bàsicament dels altres i ben poc d'elles mateixes, a vegades ni tan sols tenen nom, com si volguessin amagar-se darrere les paraules i espigar les vides alienes des d'un racó discret: «No tenia gaires ganes de parlar de mi. Aquesta, de fet, no és la meva història, és més aviat, malgrat els buits i les llacunes, la història de la meva família», escriu a la nota que precedeix *Lèxic familiar*.

Ginzburg era la petita de cinc germans i comentava que, quan eren a taula, s'havia acostumat a explicar les coses ràpidament i amb el menor nombre de paraules possible per por que els altres comencessin a parlar entre ells i deixessin d'escoltar-la. La seva escriptura sembla que respongui a aquesta anècdota d'infantesa, i és que, amb un estil depurat, de ritme àgil i frases curtes, és capaç d'inventar a través de la memòria i de dir molt amb molt poc. Tot i que no només té les paraules adequades, sinó també els silencis adequats, perquè les coses que no diu poden arribar a ser tan importants com aquelles que sí que diu. Allò que sap fer millor és arribar a l'essència de la quotidianitat amb una èpica particular de les coses petites, observar la realitat que l'envolta i construir històries o personatges a partir de detalls i gestos mínims.



Image d'Imanol Buissan.

És per això que podríem pensar que a les seves històries no hi passa res, o potser que no hi passa res d'especial, perquè els personatges neixen, creixen, s'enamoren, canvien de casa, se separen i arriba un dia que moren. I és precisament aquesta la màgia de l'escriptura de Ginzburg: que, sense explicar-nos res singular, ens ho explica tot amb una delicadesa crua, a vegades una violència dolça, que toca alguna cosa dins nostre perquè la sentim propera i còmplice. «M'aturava sempre en persones i coses grises i miserables, buscava una realitat menyspreable i sense glòria. [...] Hi havia una maldat per part meua, un interès àvid i mesquí per les coses petites, petites com puces», escriu al text «El meu ofici», també inclòs a *Les petites virtuts*. Els seus personatges, fràgils i melancòlics, gairebé sempre s'enfronten a causes perdudes: hi ha el desig de fugida de la Delia a *El camí que porta a ciutat* (Edicions de La Ela Geminada, 2016), l'amor desesperat i gelós que narra *Ha anat així* (Edicions de la Ela Geminada, 2017), la infelicitat perpètua de la Caterina a *Valentino* (Edicions de la Ela Geminada, 2017), les desil·lusions del final de la joventut de *La ciutat i la casa* (Club Editor, 2017), els somnis frustrats de *Sagitari* (Edicions de la Ela Geminada, 2018) o la resignació davant la vida de *Les veus del capvespre* (Edicions de la Ela Geminada, 2019), per posar-ne alguns exemples. Tots aquests personatges deambulen per les seves històries, a vegades parlen i d'altres callen, fins que arriba un dia que potser tot ha canviat sense canviar: la seva situació vital és la mateixa, però han après alguna cosa i per això val la pena llegir aquesta història, per això ha valgut la pena explicar aquesta història. Perquè, com escrivia Ginzburg, les relacions humanes es troben al centre de la nostra vida i s'han de reinventar cada dia.

## Marina Laboreo

---

Si t'ha agradat aquest article i vols rebre informació dels pròxims que publiquem, envia'ns el teu nom i el teu correu electrònic.

He llegit i acceptat les condicions establertes en l'[avís legal i política de privacitat](#).



### Marina Laboreo

Blanes, 1987. Formada en Periodisme i Humanitats, ha treballat en la creació, la producció i la comunicació de projectes culturals en els àmbits de la literatura, el cinema, l'art i el teatre. És coeditora de la col·lecció de textos teatrals Dramaticles, que publiquen Comanegra i l'Institut del Teatre, i ha [...]

[Llegir més](#)